

چه کنیم تا صادرات صنعتی کشور در خدمت افزایش تولید و سرمایه گذاری قرار گیرد؟

زهرا آقاجانی، عضو هیات علمی موسسه مطالعات و پژوهش های بازرگانی

گسترش صنعت

اگر چه از دیدگاه عموم مردم شرایط اقتصادی حاکم (افزایش بی‌رویه نرخ ارز در نتیجه تشدید تحریم‌ها و شتابگیری تورم) پیامدهایی منفی برای اقتصاد کشور دارد، می‌تواند پیامدهای مثبتی نیز به همراه داشته باشد. به‌طور دقیق‌تر، یکی از مهمترین آثار افزایش قیمت ارز بر حسب پول داخلی، کاهش نسبی قیمت کالاهای تولید داخل بر حسب سایر ارزها و بنابراین ارتقای قدرت رقابتمندی کالاهای صادراتی است. به عنوان گواهی بر این مدعی می‌توان به بهبود جایگاه کالاهای صنعتی در سال جاری اشاره داشت. طبق آمار گمرک جمهوری اسلامی ایران در ۸ ماهه سال جاری میزان ارزش صادرات صنعتی کشور به بیش از ۲۵/۹۸ میلیارد دلار افزایش یافته است که در قیاس با ارقام مربوط به سال ۱۳۹۰ (رقم ۳۳ میلیارد دلار) عملکرد خوبی را نشان می‌دهد. آنچه در این میان مهم است آن است که در این راستا چه اقداماتی باید انجام داد تا به‌جای اینکه درآمدهای حاصل از صادرات صنعتی کشور به سمت سفته‌بازی سوق پیدا کند در خدمت افزایش تولید، اشتغال و سرمایه‌گذاری قرار گیرد.

در تشریح دقیق‌تر موارد برشمرده باید عنوان داشت از آنجایی که ممکن است درآمد حاصل از صادرات صنعتی به کشورهای هدف در خدمت سفته‌بازی قرار گیرد و ارزهای حاصله در کشورهای هدف مورد معامله قرار گیرد، باید از طریق ارایه مشوق‌هایی به صادرکنندگان صنعتی تمهیدی صورت گیرد تا صادرکنندگان مربوطه ترغیب شوند با دریافت سودهای متعارف، ارز حاصله را در خدمت تولید، اشتغال و سرمایه‌گذاری داخلی قرار دهند. به نظر می‌رسد که در این ارتباط ایجاد حاشیه‌ای

متعارف برای صادرکنندگان کالاهای صنعتی آنان را ترغیب خواهد کرد، ارزش حاصل از صادرات صنعتی را در چرخه توسعه تولید و تجارت قرار دهند، مثل واردات کالاهای واسطه‌ای و سرمایه‌ای که عمدتاً می‌تواند در خدمت افزایش تولید، اشتغال و سرمایه‌گذاری قرار گیرد.

در این ارتباط، برخی اقدامات از سوی مسئولین مورد توجه قرار گرفته که مهمترین آنها در قالب مشارکت بیشتر با بخش خصوصی و انعقاد توافقنامه با این بخش در حال انجام می‌باشد. در این چارچوب مواردی از قبیل شفاف‌سازی فروش ارزش صادراتی در مقابل واردات، عرضه بخشی از ارزش حاصل از صادرات در اتاق مبادلات ارزی و باقی ماندن بخشی از آن در اختیار صادرکنندگان صنعتی به‌منظور تامین مواد اولیه مورد نیازشان جهت صادرات مجدد، ارایه ارزش حاصل از صادرات با قیمت‌های توافقی (در اتاق مبادلات ارزی)، و ایجاد یک سازوکار مشخص و عادلانه و به نفع صادرکنندگان و غیره مورد تاکید قرار گرفته است. هرچند در رابطه با برخی برنامه‌های مورد نیاز ضروری است مصوبه مربوطه در شورای عالی صادرات تهیه و ابلاغ گردد.

با این ترتیبات انتظار می‌رود در شرایط افزایش قیمت ارزش ضمن آنکه صادرکنندگان می‌توانند به حاشیه سود خود (ناشی از این فرصت) دست یابند، امکان ممانعت از انحراف منابع به سمت مصارف به‌نحو بیشتری فراهم آید.